

సామెతలు

భారతీయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్యాన్ బులుసు సీతారామశాస్త్రి.

సంపుటము - 18

రాజమహేంద్రవరము 16-7-95, 1-8-95

సంచికలు 17, 18

ఈ సంచికలో రచయితలు — వారి రచనలు

1	శ్రీ యన్. కోటేశ్వరరావు		సమాజ వాస్తవికత దర్పణం - మళ్ళి వెలుగు కథా కావ్యం
2	శ్రీ యెమ్మ అప్పలనాయుడు		శ్రీకాకుళం జిల్లాలో గిరిజనుల ఆతి పెద్ద వండుగ ఆగం వేడుక
3	డా॥ ఆర్. అన్నపూర్ణమ్మ		చిత్తూరు-గుంటూరు జిల్లాల వ్యావహారిక భాషలో భేదాలు-పోలికలు
(16-8-95 సంచిక తరువాయి)
4	శ్రీ లలిత మన్నెమ్		లలిత కవిత్వా ప్రపుల్ల - మొల్ల
5	డా॥ పొన్నా లీలావతమ్మ		అన్నమయ్య కృంగార సంకీర్తనల్లో భావరమ్యత
(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)

1. 16 తేదీలలో ప్రచురింపబడును.

సంవత్సర చందా రూ. 20.00 లు

6 మాసముల చందా రూ. 12.00

విడి ప్రతి రూ. 2.00

*** సకాలంలో చందా పంపి సహకరించండి ***

సమీక్ష

భౌతిక సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్యాన్ బిల్లుసు సీతారామశాస్త్రి

సంపుటము - 18

రాజమహేంద్రవరము 16-7-95, 1-8-95

సంచికలు 17, 18

ఈ సంచికలో రచయితలు — వారి రచనలు

1 శ్రీ యన్. కోటేశ్వరరావు	..	సమాజ వాస్తవికతా దర్పణం - మళ్ళి వెలుగు కథా కావ్యం
2 శ్రీ యెమ్మ అప్పలనాయుడు		శ్రీకాకుళం జిల్లాలో గిరిజనుల అతి పెద్ద పండుగ ఆగం వేడుకలు
3 డా॥ ఆర్ అన్నపూర్ణమ్మ		చిత్తూరు-గుంటూరు జిల్లాల వ్యావహారిక భాషలో భేదాలు-పోలికలు
(18-8-95 సంచిక కరువాయి)
4 శ్రీ లలితా మన్నెమ్		లలిత కవితా ప్రపల్ల - మొల్ల
5 డా॥ బొన్నా లీలావతమ్మ		అన్నమయ్య కృంగార వంశీ రత్నాల్లో భావరమ్యక
(కరువాయి వచ్చే సంచికలో)

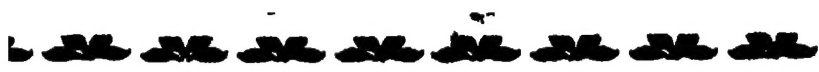
1. 16 తేదీలలో ప్రచురింపబడును.

సంవత్సర చందా రూ. 20.00 లు

6 మాసముల చందా రూ. 12.00

విడి ప్రతి రూ. 2.00

*** సకాలంలో చందా పంపి సహకరించండి ***

అన్నమయ్య శృంగార సంకీర్తనల్లో భావ రమ్యత

—డా॥ పొన్నా రీలావతమ్మ

నవరసాల్లో శృంగారం రసం జంగా ప్రఖ్యాతి గాంచింది. సమస్త మానవులను ఈ శృంగారం సులభంగా ఆహ్రిస్తుంది. శృంగారభావాలు నాయకనాయకులు, భార్యాభర్తలు, ప్రేయసీ ప్రియులు వీరి మధ్య ప్రర్తిల్లుతుంటాయి. అన్నమయ్య శృంగార సంకీర్తనల్లో దివ్యులైన పద్మావతీ శ్రీవెంకటేశ్వరులే నాయకనాయకులు వీరి మధ్య సంయోగ, విప్రలంభ శృంగారాలు రెండూ కనిపిస్తాయి. అయితే విప్రలంభ శృంగార సంకీర్తనల్లో కూడా చివరి పాదాలలో ఐక్యత కనిపిస్తుంది తాళపాక సంకీర్తనా కవులందరూ ఈ విధమైన ప్రత్యేకతను పాటించారు. జీవాత్మ, సరమాత్మల ఐక్యం చెప్పడం దీని అంతరార్థం కావచ్చు సామాన్య మానవ దంపతుల మధ్య పాగే మనస్తత్వాలను దివ్య దంపతులకు ఆలోపించి తద్వారా మానవాళికి హితోపదేశం చేయడం కనిపిస్తుంది చిట్టాడు లేక జీవుడు ప్రేయసీ ప్రియ భావనతో ఆరాధించి సరమాత్మను పొందడం మదురిభక్తి అంటారు. అన్ని సంకీర్తనలు బాహ్యంగా శృంగార భూయష్టంగా ఉన్నా ఆంతరింగికంగా, అధ్యాత్మికంగా గోచరిస్తాయి ఇందులో నాయకా నాయకుల అనుబంధం ప్రణయకోసం, చెలికత్తెల హితవచనం మొదలైన అంశాలు వ్యక్తమవుతాయి. అన్ని సంకీర్తనలలోను భావ అచ్చు తెనుగు పదిజాలంతోను, వ్యావహారిక చిహ్నాలైన హృదయ రంజకంగాను, శృంగార భావాలు రమ్యంగాను పాగాయి. ఇవి లౌకిక శృంగారంవలె ఉద్వేగాన్ని కలిగించవు. జగన్నాయకనాయకులైన పద్మావతీ శ్రీనివాసులను పొందు పరచడంవలన సహృదయుల మనస్సుల, ఆలోచనలు దివ్యంగానే ప్రసరిస్తాయి.

పాదారణంగా తమ పనులకు ఆడ్డపస్తారనుకుంటే చిన్న

వాళ్ళు పెద్దవాళ్ళనుగావీ, పెద్దవాళ్ళు చిన్నవాళ్ళనుగావీ కంట పడకుండా వీమార్చి వెళ్ళవస్తుంటారు. ఇదే మనస్తత్వంతో నాయకుడు కూడా తనకు నచ్చిన మరో ప్రీ దగ్గరకు వెళ్ళదలచి తన దగ్గరున్న సతులకు కొన్ని పనులు చెబుతాడు కావీవారు ఆతని మనసు తెలుకొని అప్రమత్తంగా వుంటారు ఈపరిస్థితిని గమనించిన ఒక నాయక వాయకునితో—

నీవు మొదలి జాణవు నీ కంటే జాణలువారు
కావరివు నిన్నుజూచి కిన్నుల నవ్వేరు ॥
గుట్టన నెప్పతెనో కూడవలసియందరి
నట్టే పనులు చెప్పియంపేవు నీవు
నెట్టనఁ గొందరిందురో నీకలఁపు తామెరిఁగి
చుట్టచుట్టి నీదడనే ఁద్దులు చెప్పేరు ॥ (31.1)

నీవు ముందే జాణవు. నీ కన్నా ముందే నీ సతులు జాణలు. మోహంతో వున్న నిన్ను చూచి కిన్నులలోనే నవ్వుతున్నారు. రహస్యంగా నీవు ఏ ప్రీతో పొందాలనుకొని అందరికీ ఎనులు చెప్పి పంపుతున్నావు. వారిలో కొంతమంది నీ ఉద్దేశం తెలుసుకొని నీ చుట్టే తిరుగుతూ నీకు మాటలు చెబుతున్నారు. పొద్దున ఎవ్వరింటివో పోవాలనుకొని ఇంటిలోనివారిని విద్ర పొమ్మంటున్నావు చెలివైన కొంతలు ఈ సంగతి పూహించి ఒడ్డి తో నీ పాదాలు ఒత్తుతున్నారు ఏ పనితోనో సుసాలాదాలను కొని అందరినీ వసంతాలాడమంటున్నావు. శ్రీ వెంకటేశ ! ఈ విషయం నేను తెలుసుకొంటే ఇప్పుడే నాతో చూడవు. విందుగా మాటలుచెప్పి కొంతమంది వేడుకతో నిన్నుపొందారు. అని ఆతని మనస్సు విప్ప చెప్పడం భావస్ఫూర్తకంగా, సహజ రమ్యంగా ఉంది.

ఁతిపట్ల సతి అనురక్తిగా ఉండి, ఆతని దగ్గర ప్రేమాతి శయాన్ని గౌరవాన్ని పొందడం చూపి ఆనందాశ్చర్యాలతో సతి ఆమెతో - ఇంక ఏక్కడి మాటలు ! ఎవ్వరు ఏమి చెబుతారు ! పతివద్ద కూర్చొని ఇంపగొర్చేలా మాట్లాడి, గొప్ప (తరువాయి 15 వ పేజీలో చూడుడు)

సమాలోచన

* జాతీయ సాంస్కృతిక పక్ష పత్రిక *

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్వాన్ బులుసు సీతారామశాస్త్రి

Retired Telugu Lecturer, V. T. J. College, Rajahmundry.

సమాజ వాస్తవికతా దర్శనం - మళ్ళీ వెలుగు కథా కావ్యం

— యస్. కోటేశ్వరరావు, ఎం.ఏ. —

తెలుగునాట సాహిత్య సాంస్కృతిక కళారంగాలకు కాదాచి అయిన రాజమహేంద్రవరములో జన్మించి, వృత్తి రీత్యా భాగ్యనగరంలో స్థిరపడిన శ్రీ శీలా వీరాజు ప్రముఖ రచయితగా, చిత్రకారుడిగా, కవిగా తెలుగు సాహితీ లోకంలో సుప్రసిద్ధుడు. వీరు మద్యపైగా కథలనురాసి పది కథా సంపుటలుగాను, వెలుగురేఖలు, కాంతిపూలు, కరుణించని దేవత, మైనా అనే నాట్య నవలలను, “కాడిగట్టిన సూర్యుడు”, హృదయం దొరికింది, మళ్ళీ వెలుగు, కిటికీ కన్ను మొదలైన కవితా సంపుటలను వెలువరించారు. పీరిపై శరత్ అను వాదాలు ఏలం, బుచ్చిబాబు, టండూర్తి మొదలైన నవారి ప్రభావం ఎక్కువగా ఉంది. వీరి “మైనా” అనే నవలకు 1965 సం॥ పు అండ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు లభించింది.

ఆధునిక కాలంలో సమాజానికి కవికిగల ఆవినాభావ సంఘం దంవల్ల ప్రతి కవి దాదాపుగా సమాజాన్ని చిత్రించడానికి ప్రయత్నించాడు. సమాజంలోని అన్ని వర్గాల ప్రజల్ని ముఖ్యంగా మధ్యవర్గతి. అట్టడుగు వర్గాలవారి కష్టాల్ని కదగండ్లను చిత్రించటంలో ఆసక్తిని చూపెట్టడంలో ఆధునిక తెలుగు కవిత్వం సమాజ వాస్తవికతా చిత్రణకు అద్దంపట్టింది.

తెలుగులోవచన కవిత్వోద్యమ రథసారధిగా ప్రసిద్ధిచెందిన టండూర్తి ప్రభావంతో కథాకావ్యాలు రాసిన శీలా వీరాజు మళ్ళీ వెలుగు కథా కావ్యం ప్రేరణ గురించి ఇలా అంటాడు — “మళ్ళీ వెలుగు కథా కావ్యంలో నగర జీవన చిత్రణ చేసినప్పటికీ ఇది ప్రధానంగా ద్వని కావ్యం ఈ కథా కావ్యాన్ని ఒక సాంఘిక ప్రయోజనాన్ని ఆశించి రాశాను. నగరంలో దన వలెనే కాదు భీషణాళ్ళు, కష్టజీవులు కూడా ఉన్నారని చెప్పటంకోసం రాశాను”. ఈ మాటలు అక్షరాలా నిజమేనన్న విషయం ఈ కథా కావ్యం వదిలిన ప్రతి ఒక్కరికి తెలుస్తుంది సమాజంలోని భిన్న వర్గాల ప్రజల్ని వారి జీవన స్థితిగతుల్ని కవి చివరిస్తూ “రెండు భిన్న భిన్న దృశ్యాల్ని యథాతథంగా చూపి ఆ రెంటి మధ్యగల వ్యత్యాసాన్ని అర్థవంతంగా పోలుకుడికి తెలియజేసే ప్రయత్నం ఈ కావ్యంలో”, అంటాడు. నగరంలోని ఉషస్సుని పెరిస్తూ ‘చెల్ల మీద ఇళ్ళు కట్టుకొని నివసిస్తూన్న పక్షిలు మాత్రం తొందరగా మేల్కొన్నాయి. ముచ్చకి తడిసిన రెక్కల్ని బసబసా ఆడించుకొంటూ రెట్టకే పాటు బద్దకాన్ని పెదుల్చుకొని జీవన సమరంలోకి వరుగుతున్నాయి. రోజంతా కష్టపడితేగాని బ్రతకలేని సన్నకారు జీవాలని’ అంటాడు. ఇక్కడ పిచ్చుకలూ, గోవిందకలూ శ్రామి వర్గానికి ప్రతినిధులుగాను, పాపురాళ్ళను ధనవంతులకు ప్రతినిధులుగాను

నగరాలలో పేదప్రజలకు, ముక్కురంగితివాళ్ళకు జరుగు తున్న అన్యాయాన్ని, కష్టాలన్నీ తొలగించడానికి ఏ వీరుతో ఉదయిస్తాడు ఒడిశాన్ని చిల్మషాన్ని నిశ్శబ్దాన్ని ముక్కులా చేసాడని కవి చిన ఆళాభావాన్ని స్రవణిస్తాడు కాదువీట్లు తొలగించే సూర్యునిలా వెలుగు నింపుకొని నలుదిక్కులా వెలి గిస్తాడు అనే ఆళాభావాన్ని క్షృత్తుడేస్తూ ఇలా అంటాడు —

“ఇక్కడ మళ్ళీ వెలుగు వస్తుంది
చైతన్యం నిండిగా ప్రవహిస్తుంది
ఇక్కడ మళ్ళీ ఆశ పూస్తుంది
ఉత్సాహం సుడడిగా గెలలుతుంది”

ఈ పదంగా నిరుపేద, ముక్కురంగితి వీటి బతుకెట్లా
“మళ్ళీ వెలుగు” రేఖలు ప్రసరిస్తాయని భవిష్యత్తు వాస్తవిక
చిను దర్శించేశాడు.

సద్దకట్టు కోటేశ్వరరావు
తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
బొమ్మూరి - రాజమండ్రి

శ్రీకాక త్తం జిల్లాలో గిరిజనుల
ఆతి పెద్ద పండగ ఆగం వేడుక
— నన్ను లింగనాయుడు

శ్రీకాకతల్లిలో ముఖ్యముగా గిరిజనులు మూడు తెగలుగా కలిసి ఉంటారు. 1. కొండవలస 2. జాలపూ, 3. సవరిలు అయితే ఇక్కడ గిరిజన ప్రజలు అడవి ఆధారముగా జీవిస్తున్నారు అడవి లోని పక్షి బిడ్డలుగా బ్రతికిన గిరిజనులకు ఒక సంస్కృతి సంప్రదాయం, నాగరికత, ఆచార వ్యవహారాలు ఇవన్నీ ఒక ప్రత్యేక విశిష్టతతో రెలుపుతుంటాయి. అయితే ఈ గిరిజనులకు సంస్కృతి, సంప్రదాయమునకు అద్దంపట్టే పెద్ద ఒకరి ఆగం వేడుక.

ఈ ఆగం వేడుకను గిరిజనులు గు ఆర్. గా పిలుస్తారు ఈ పండుగను గిరిజన తెగలలోకెల్లా సవరిలకు ప్రాముఖ్యతగా కనిపిస్తుంటుంది హిందువులకు సంక్రాంతి ఏలాంటిదో, క్రైస్తవులకు క్రిస్టమస్ ఏలాంటిదో, ముస్లింలకు రంజాన్ లాగే గిరిజనులకు కూడా అతి పెద్ద పండుగగా ఈ ఆగం వేడుక చేసుకుంటారు. చనిపోయిన పెద్దలంతా తమ గ్రామ ములో ప్రజలంతా మఖాంతులతో జీవించడానికి, పంటలు బాగా పండిడానికి దోహదం చేయాలని ఇక్కడ గిరిజనులు ప్రార్థనలు జరుపుతారు. ఈ ఆగం వేడుక సంక్రాంతి సమయంలో ప్రాంతీయమయి ఒక వారం పదిరోజులుగా చేసుకుంటారు ఈ ఆగం పండుగ పాతుకుపోయిన మూడూ ఆదాములకు, క్షుద్రకత్తులను సన్నం చేస్తోవానికి చెక్కినపిండి మూగిణివులను ఒలి ఇవ్వడమే ఈ ఆగం పండుగ ఎంపిక. ఈ పండుగ ఒరిగి అన్ని రోజులూ పెదలాది పలుపులు, జుతువులను బలియిస్తుంటారు అమ బంధువులను, మిత్రులను మత్తలో ముంచుస్తూ నాటు నారా అయిరీని చేతులు తుంటారు.

ఇక్కడ గిరిజనులు ఈ ఆగం పండుగకు ఖర్చును లెక్కచేయకుండా పంతుల గ్రామంను, గూడలను, వలస ను ఆలంకరించుకొని పండింటలు చూడవేయకుండా, అంతే గాక పల్లపు ప్రాంతాలలో ఉన్న స్నేహితులకు, మిత్రులకు, పరిచయిలకు ఈ కొండపై పండించే పంటలు (వొన్ని, కిందులు ఉదలు, కొర్రలు గుమ్మడి కుంభాకాంటి కాంటి) వంటి వాటిని గిరిజనులు మైదాన ప్రాంత ప్రజలకు సంత్రాంతి కానుకగా తీసుకొని వెళ్ళును. ఆ తీసుకొని వచ్చిన గిరిజనులను పల్లపు ప్రాంతాల వాళ్ళు సమచింతగా గౌరవించి, పండుగకు ప్రత్యేకంగా చేసుకొన్న పంటకాలతో భోజనాలు పెట్టి బట్టలు, దిబ్బలు ఇచ్చి వారిని సాగనంపటం ఈ పండుగ అంశము నుండి ఒక సంప్రదాయంను తెలియజేస్తుంది ఈ విధముగా గిరిజనులు, గిరిజనేరి టులుగాలకు నాన్నహింద్య నందిం దాన్ని పెంపేసుకోవడం సంఘీభవనకి, ఎవగ్రామను సమ కూర్చడం ఈ పండుగల విశిష్టత లు చెప్పవచ్చును. నాగరికతకు కూడా సరికొత్త నా ధి వారధి.

అయితే ఈ ఆగిం వేరుకను ఆ గిరిజన : లో ఉన్న వారిం దరూ ఒక దగ్గర సమూహమై ఏజ్జిరోడు. దేగరోడు జనోన్నడు. గోమాంగో ందితర. కులపెద్దల సమక్షంలో ఈ ఆగిం పండు గను నిర్ణయించుకొని ఏకత్రాటిపై ఈ పండుగను ఒరుపు కుంటారు. దేశరోడు. గోమాంగో ఆ గ్రామ (గూడ, వలస) గిరిజనులకు కుల పెద్దలగా వ్యవహరిస్తారు. జనోన్నడు. ఏజ్జిరోడు ఈ పండుగలకు ప్రధాన పూజారులుగా వ్యవహరిస్తూ ఉంటారు. తెలతెలవారక ముందే ఏజ్జిరోడు, జనోన్నడు సుధి చెట్టు వద్దకు వెళ్ళి ంట్టూ శుభ్రంచేసి పేడనీళ్ళతో అలుకుతారు ఇక్కడ గిరిజన మహిళలంతా పసుపు, కుంకుమ అంటుంటాయి. క్రొత్త ధన్యాలు, చీరలు, గాజులు, మొ॥ వస్తువులతో ఈ సుధి చెట్టు దగ్గరకు చేరి చనిపోయినవారికి గుర్తుగా స్మశానమునకుపోయి పాలబడిపోయిన రాళ్ళను తొలగించి క్రొత్త రాళ్ళను సుధి చెట్టు దగ్గరకు మోసుకొవస్తారు ఆ తరువాత జనోన్నడు పెట్టిన మహూర్తానికి బలియిచ్చే జంతువులను ఆ సుధి చెట్టు చుట్టూ మూడుసార్లు త్రిప్పి బలి యిచ్చిన తరువాత బంధుమిత్రులతో భోజనాలు చేస్తూ ఉంటారు

ఇక్కడ గిరిజనులు అనారోగ్య కారణాలవల్లనూ తరచు ప్రబలె లతిసారము, కలరా, మలేరియా వంటి వ్యాధులవల్ల ను గిరిజనులు చనిపోతుంటారు ఇక్కడ గిరిజనులకు రె గిందాగా ముదిరేవంకు వైద్యుని దగ్గరకు తీసుకొనిపోయే సాంప్రదాయ లేనందువలన ఇక్కడ చావులను సాధారణముగా భావించి ఈ విధముగా చనిపోయిన వ్యక్తులకు దైవ సమక్షముగా భావించి, తమ ఇల్లలో రాత్రి మేల్లో ఏలాలిలా, పిల్లలు చేసే శబ్దాలు కూడా పెద్దరే చేస్తున్నారని గిరిజనులు నమ్ముతారు ఈ విధ ముగా ఉప్పుది గిరిజనుల సంవత్సరములోని పండుగలలో క్లూ అల పెద్ద పండుగగా ఒక సంప్రదాయము. నాగరికత లమ కింటూ ఒక ప్రత్యేక పరిషణత్వాన్ని కల్పించుకుంటూ కలిగి యుంటారు.

యెన్ను అప్పలనాయుడు
రెండు గ్రామం పోస్టు,
నీలానగరం (S O) శ్రీకాకుళం జిల్లా

చిత్తూరు - గుంటూరు జిల్లాల వ్యావహారిక భాషలో బేధాలు - పోలికలు

—డా॥ ఆర్ అన్నపూర్ణమ్మ

తెలుగు శాఖ-నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం

16-6-95 సంచిక రువాయి

హల్లుల ంట్టిలో ఉన్న సహాప్రాణం చిత్తూరు జిల్లాలో ఉండదు. విద్యావంతులలో కనిపించినను చాలా అరుదుగా ఉంటుంది. తమిళ భాషా ప్రభావం వలన ఈ జిల్లాలో మహా ప్రాణం లోపిస్తున్నది. తమిళంలో మహాప్రాణోచ్ఛారణలేదు.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు	తమిళం
	లాభం	లాబం	లాబం
	భయం	బయం	ప/బయం
	దైర్యం	దైర్యం	దై / తై రియం
	బాధ	బాద	బాద

'భ' పర్ణం చదువుకున్నవాళ్ళలోనూ, చదువు రానివాళ్ళ లోనూ ఈ పర్ణం కనిపిస్తుంది. ఇది ఇంగ్లీషు భాష నుండి అరువుగా తీసుకున్నది ఈ పర్ణం రెండు మాండలికాల్లోను వాడుకలో ఉన్నది. ఈ పర్ణాన్ని ఎక్కువగా ఉపయోగించటం వలన మన వ్యవహారికంలో చొచ్చుకొనిపోయి ఆంగ్ల భాష యొక్క పర్ణమనే భాషమే లేకుండా పోయింది మాండలికాలలో కలిసి ఉండిపోయింది.

ఉదా :-	గుంటూరు	చిత్తూరు	
	ఫేన్	ఫ్యాను	Fan
	కాఫీ	కాఫీ / కాఫి	coffee
	టిఫిను / న్	టిఫిను / టిఫిన్	Tiffin
	ఫోటో	ఫోటో / ఫోటో	Photo

“శ” షర్టాన్ని “స” గా ఉచ్చరించడం చిత్తూరు జిల్లాలో చూడవచ్చును. విద్యావంతులు కూడా ‘శ’ ను “స” గా ఉచ్చరించడం జరుగుతున్నది. కావి గుంటూరు మాండలికింలో “శ” వర్ణం, ‘స’ వర్ణం విడివిడిగా ఉచ్చరించడం కిదు.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	అకాశం	అకాసం / అకాశం
	శకుంతల	సకుంతల / శెకుంతల
	శీతాకాలం	సీతాకాలం / శీతాకాలం

“చ” షర్టం “స” వర్ణంగా ఉచ్చరించడం కూడా చిత్తూరు జిల్లాలో చూడవచ్చును.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	చూడు	సూడు
	చూపించు	సూపించు
	చుట్టాలు	సుట్టాలు

కొన్నిచోట్ల “చ” ను “శ” గా కూడా చిత్తూరు జిల్లావారు ఉచ్చరిస్తూ ఉంటారు.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	చిక్కం	శిక్కం
	చక్రివర్తి	శక్రివర్తి

వర్ణం “చ” ను “శ” గా ఉచ్చరించడం / మారడం తమిళ భాష ప్రభావం వలననే జరుగుతున్నది. తమిళంలో “శ” ను “స” గా ఉచ్చరించడం సామాన్యమే.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు	తమిళం
	చక్రిం	శక్రిం / సక్రిం	సక్రిం
	చదువు	చదువు	
	చంప	శంప	

పై విధంగా వర్ణలారు మారులతో చిత్తూరు జిల్లావారు తమ వ్యావహారికంలో ప్రయోగిస్తుంటారు.

మరికొన్ని ఇంగ్లీషు పదాలు నిర్వ్యావహారంలో తప్పనిసరిగా ఈ రెండు మాండలికాల్లో ప్రయోగింపబడుతున్నాయి.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	ప్రెసిడెంట్ / ల	ప్రె / సెసిడెంటు
	విషన్ / ను	విసిని / విషను
	పిమెంట్ / ల	పిమిటి / పిమెంటు
	ట్రాప్టర్ / రు	ట్యాక్టరు
	పిసిమా	పినిమా
	టౌన్	టౌను

ప్రకృత్యర్థకం “ఎ” దీనిని “య” గా చిత్తూరు జిల్లావారు ప్రయోగిస్తుంటారు గుంటూరు ‘ల్లాలో’ “ఎ” గానే మిగిలి ఉంది. ప్రకృత్యర్థకం ‘య’ తమిళ భాషా ప్రభావం వల్లనే చిత్తూరు జిల్లావారు ప్రయోగిస్తుంటారు.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు	తమిళం
	ఎవరు	యెవరు	యారు
	ఏది	యాంది	యన్నాదదు
	ఏ ఊరు	యా ఊరు	యన్నా ఊరు
	ఎక్కడికి	యాడికి	యాంగి

పదాది “వ” కార లోపం చిత్తూరు జిల్లాలో కన్పిస్తుంది. గుంటూరు జిల్లాలో ‘ఎ’ కార లోపం జరగలేదు కాని మరీ సామాన్యుల (గుంటూరులోను) వ్యావహారిక భాషను ఎరిశి లిస్తే వకార లోపం కనిపిస్తుంది

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	విత్తనం	ఇత్తనం seed
	ఎలుతురు	ఎలుతురు Light
	వేలు	ఏలు Finger
	వీధి	ఈది Street

కొన్ని సందర్భాలలో “వ” కారం ఉన్న కొన్ని పదాలు కూడా చిత్తూరు జిల్లాలో వినిపిస్తుంటాయి.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	వారధి	వారాది
	వామనుడు	వామనుడు
	వాను	వాను

ఇవేగాక మరికొన్ని స్వరాలు మార్పులు కూడా చిత్తూరు జిల్లాలో చూడవచ్చును.

ఉదా:-	స్వరాలు	గుంటూరు	చిత్తూరు
	బ/అ	వగ్గం	మొగ్గం/పగ్గం
	ఎ/అ	దయ్యం	దెయ్యం
	ఏ/అ	రాత్రి/రేత్రి	రేత్రి/రేతిరి

ప్రాచీన రూపాలు చిత్తూరు జిల్లా వ్యావహారికంలో పుష్కలంగా కనిపిస్తాయి.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	వకట్నం	ఓరి/ఁట్నం
	రథం	తేరు/ఁదం
	ఎక్కువ	ఘొస్తు/దండి/విరివిగా యారాడంగా
	పీకు	పెరుకు
	కూతురు	బిడ్డ/కూంతురు
	చీకటి	మొబ్బు/మబ్బు
	తగాదా	ఁంపు, జగిడం

నామ విభాగం :

బహువచన ప్రత్యయం “లు” ఈ రెండు మాండలికాలలో చూడవచ్చును. కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో తేడాలు కనిపిస్తాయి.

చిత్తూరు మాండలికంలో పదాంతం “ల్” వచ్చిస్తుంది బహువచన ప్రత్యయం (లు) ముందు “న్”గా రూపాంతరం చెందుతుంది. గుంటూరు మాండలికంలో “ళ్” గా మారుతుంది.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	ఇల్లు + లు	ఇల్లు = లు - ఇండ్లు
	ఇండ్లు ఇళ్లు ముల్లు + లు ముడ్లు/ముల్లలు	
	ముల్లు + లు ముడ్లు	ముళ్లు

చిత్తూరు మాండలికంలో పదాంతం రేస ఎలాంటి మార్పు చెందకుండా దాని ముందున్న “ఉ” కారం లోపిస్తుంది. కాని గుంటూరు మాండలికంలో రేస వచ్చి “ళ్” గా మారుతుంది.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	వీరులు + లు - వీళ్లు	వీరు + లు వీర్లు
	పేరు + లు - పేళ్లు	పేరు + లు - పేర్లు
	ఊరు + లు - ఊళ్లు	ఊరు + లు - ఊర్లు
	గోరు + లు - గోళ్లు	గోరు + లు - గోర్లు

కొన్ని ఇంగ్లీషు పదాలకు బహువచన ప్రత్యయం - లు జతచేయడం ఈ రెండు మాండలికాలలో చూడవచ్చును.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	రోడ్డు + లు - రోడ్లు	రోడ్డు + లు - రోడ్లు
	పనిమా + లు - పనిమాల	పనిమా + లు - పనిమాల
	లోన్ + లు - లోన్లు	లోన్ + లు - లోన్లు

సంఖ్యవాచకంలో కొన్ని తేడాలున్నాయి. చిత్తూరు జిల్లాలో ప్రత్యేకంగా కనిపించే కొన్ని సంఖ్యలు ఈ క్రింది విధంగా ఉంటాయి.

ఉదా:- గుంటూరు	చిత్తూరు
పదిహేను	పదైదు Fifteen
పదహారు	పదారు Sixteen
పదిహేడు	పదేడు Seventeen
పదైనిమిది	పదైనిమిది Eighteen
వంద	నూరు Hundred
రెంహందలు	ఇన్నూరు Two Hundred
మూహందలు	మున్నూరు Three Hundred
నాలుగొందిలు	నన్నూరు Four Hundred
ఐదు వందలు	ఐదునూర్లు Five Hundred
ఆరు వందలు	ఆరునూర్లు Six Hundred
ఏడు వందలు	ఏడు నూర్లు Seven Hundred
ఎనిమిది వందలు	ఎనిమిదిసూర్లు Eight hundred
తొమ్మిదివందలు	తొమ్మిదనూర్లు Nine Hundred
పదివందలు (వెయ్యి)	వెయ్యి Thousand
పదివందల ఒకటి	వెయ్యిన్నీ ఒకటి
పందొమ్మిదివందల	One Thousand and one
తొంపై రెండు	వెయ్యిన్నీ తొంబన్నుల తొంభై
	రెండు
	One Thousand Nine hundred Ninty Two

నూరు అనే పదం తమిళ భాషా ప్రభావంవల్లనే చిత్తూరు జిల్లా వ్యావహారికంలో వినిపిపోయింది. ప్రభుత్వంలో “వందకి” నూరు అని అంటారు. తెలుగులోన “నూరు” పదమే ప్రాచీనం. పర మనుష్యుల్ని చెక్కించేప్పుడు ఇలా ఉంటుంది.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	ఒకరు	ఒకరు
	ఇద్దరు	ఇద్దరు
	మూగురు	మూగురు
	నలుగురు	నలుగురు
	ఐదుగురు	ఐదుమంది
	ఆరుగురు	ఆరుమంది

ఏడుగురు	ఏడుమంది
ఎనిమిదిమంది / ఎనమడుగురు	ఎనిమిదిమంది
వందమంది	నూరుమంది
వెయ్యిమంది	వెయ్యిమంది

చిత్తూరు జిల్లాలో మంది, ఐదు సంఖ్య నుంచి చేర్చడం జరుగుతుంది. కాని గుంటూరు జిల్లాలో ఎనిమిది సంఖ్యనుంచి చేర్చడం మొదలవుతుంది.

క్రియా విభాగాన్ని గమనిస్తే కొన్ని తేడాలు కనిపిస్తాయి. ఈ విభాగంలో సమాపక, అసమాపక క్రియలున్నాయి. సమాపక క్రియలో కాలప్రస్థులను చూస్తే కొన్ని తేడాలు కనిపిస్తాయి.

భూరకాల ప్రత్యయం - ఇనా - ఎక్కువగా చిత్తూరు వ్యావహారికంలో కనిపిస్తుంది. గుంటూరు జిల్లా వ్యావహారికంలో - ఏ - ప్రత్యయం ఎక్కువ వాడుకలో ఉంది. ఇనా - ప్రత్యయంతో పాటు తి టి కూడా చిత్తూరు వ్యావహారికంలో వినిపిస్తూ ఉంటాయి.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	చేసేను (ae)	చేసినాను
	వచ్చేను (ae)	వచ్చినాను
	చెప్పేను (ae)	చెప్పినాను

ఇన్ ప్రత్యయం ఈ రెండు మాండలికాల వాడుకలో ఉంది. (అది మహాదితర పురుష ప్రత్యయం మురు వస్తుంది.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	అవిడ పనిచేసింది	అమె పనిచేసింది
	అది పనిచేసింది	అది పనిచేసింది
అమ్మ వంట వండింది / చేసింది		అమ్మ వంటచేసింది
		అమ్మ అన్నం చేసింది

చిత్తూరు మాండలికంలో ఉన్న “ఉండు”కు చాలా ప్రత్యేకత ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	ఉన్నాడు	ఉండాడు
	ఉన్నది	ఉండాది
	ఉన్నారు	ఉందారు

ఉత్తమ పురుష ఏకవచనంలో పురుష ప్రత్యయం రేకుండా చిత్తూరు వ్యావహారికంలో కొన్ని క్రియా రూపాలు ఉన్నాయి ఇది రాయలసీమ ప్రాంతీయ లక్షణం.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	పోయాను	పోయినా (ను)
	చేశాను	చేసినా (ను)
	తీన్నాను	తీన్నాను

ఉభయ ప్రార్థనార్థకంలో (Hortative) ధాతువునకు -దమ్ ప్రత్యయంచేరుట గుంటూరు మాండలికంలో కలదు చిత్తూరు మాండలికంలో -తామ్ అను ప్రత్యయం ధాతువుకు చేరుతుంది

ఉదా -	గుంటూరు	చిత్తూరు
	చెమి + దామ్ - చేద్దామం	చెమ్ + తామ్ - చేస్తాం
	వెళ్ + దామ్ - వెళ్దాం	పోవు + తామ్ - పోతాం
	చెప్పం + దామ్ - చెప్తాం	చెప్ప + తామ్ - చెప్తాం

వర్తమానకాలం : (Present continuous tense)

చిత్తూరు జిల్లాలో వర్తమాన కాలంలో ఉన్న తా - టా ప్రత్యయానికి + ఉండు చేరుకుంది. గుంటూరు జిల్లాలో వర్తమాన కాల ప్రత్యయంగా తూ - టూ ను ప్రయోగిస్తారు.

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	నేను వస్తూన్నాను	నేను వస్తా ఉండాను
	నేను వింటున్నాను	నేను వింటా ఉండాను.
	మీరు తింటున్నారు	మీరు తింటా ఉందారు

భవిష్యత్ కాలంలో ప్రత్యయాలు ఇంచుమించు ఒకటిగా ఈ రెండు మాండలికాలలో చూడవచ్చును

ఉదా :-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	వస్తుంది	వస్తాది / వస్తుంది
	వింటుంది	వింటాది / వింటుంది
	తింటుంది	తింటాది / తింటుంది

నిశ్చయార్థకం

చిత్తూరు జిల్లాలో ఎక్కువగా ప్రత్యయం అల / అల్ల ధాతువుకు చేరుతుంది గుంటూరు జిల్లాలో ఈ ప్రత్యయం అతిగా ఉంది

ఉదా:-	గుంటూరు	చిత్తూరు
	పోవు + అలి - పోలాలి	పోవు + అల / అల్ల - పోవాల / పోవల్ల
	తిను + అలి - తినాలి	తిను + అల / అల్ల - తినాల / తినల్ల

భావార్థకం:-

చిత్తూరు జిల్లా వ్యావహారికంలో ధాతువుకు - ఏది - ప్రత్యయంచేరి భావార్థకం అవుతున్నది. గుంటూరు వ్యావహారికంలో ధాతువుకు అడం / అడం చేరే భావార్థకం అవుతున్నది.

ఉదా:	గుంటూరు	చిత్తూరు
	నవ్వు + అటం / అడం	నవ్వు + ఏది - నవ్వేది
	నవ్వుటం / నవ్వడం	
	ఉండు + అటం / అడం	ఉండు + ఏది - ఉండేది
	ఉండటం / ఉండడం	

చిత్తూరు జిల్లాలో మరికొన్ని విశేషాలు వినిపిస్తూ ఉంటాయి అవి ఏదాంతి(ము) ఈ జిల్లాలో చూడవచ్చు.

ఉదా:- వస్తాము, వింటాము అద్దము

గుంటూరు వ్యావహారికంలో “మ” గా ఉంటుంది.

ఉదా:- పస్తాం, వింటాం, అద్దం

చిత్తూరు జిల్లా వ్యావహారికంలో కొన్ని తమిళభాషా ప్రయోగాలు కూడా వినిపిస్తూ ఉంటాయి. నైసర్గికంగా తమిళ భాషా

ప్రాంతం చేరువుచో ఉండటం వలన తమిళ పదాలు, ప్రయోగాలు విరివిగా కలిసి ఉన్నాయి.

ఉదా - “పూడ్చినాడు” ప్రయోగం తమిళ భాషా ప్రభావం వలన వచ్చింది తమిళంలో పోయటా(న్) (he went) అంటారు తెలుగులో పోయి పూడ్చిగా మారింది భూచకాల ప్రత్యయం - ఇనా - తెలుగుకు సంబంధించినది అయి. పూడ్చి మాత్రం తమిళానికి సంబంధించి ఉండటం ఒక విశేషం

చిత్తూరు జిల్లా పదజాలంలో కొన్ని ప్రయోగాలు ఇలా ఉంటాయి పదం తెలుగు - ప్రత్యయం తమిళం అయిన ప్రయోగాలు కూడా ఉన్నాయి.

ఉదా:- పదం తెలుగు ప్రత్యయం తమిళం
ఇదే బతుకు - దా
నేను - దా - వస్త్రాని

పదం తమిళం - ప్రత్యయం తెలుగు అయిన కొన్ని ప్రయోగాలు.

పూడ్చు - ఇనా - డు పూడ్చినాడు

కొన్ని తమిళ పదములు వలదు - పోడి మొదలగునవి కూడా చిత్తూరు వ్యావహారికంలో విరివిగా వినిపిస్తుంటాయి.

ఉదా. నలదు

తమిళం ఎంగప్పా నందు వేసెనెయ్య రాంగ

తెలుగు : మా నాయిన వచ్చి పనిపేస్తారు

పోడి :

తమిళం : ఆమ్మా ఎనక్కపాదం పోడు

తెలుగు : అమ్మా నాకు అన్నం పెయి

తమిళభాషా ప్రభావంపై చిత్తూరు వ్యావహారికం ప్రామాణిక భాషకు దూరమయింది. పోలికల కన్నా భేదం ఎక్కువగా

ఉన్నాయి. ఇలా ఆయా జిల్లాలోని భాషలను తులనాత్మకంగా పరిశీలిస్తే ఈనాటి వాడుక భాషలోని భేద సాదృశ్యాలు తెలుస్తాయి. వాటి మూలాన ఆయా జిల్లాలలోని భాషలపై పడిన ఇతర ఆధునిక భాషల ప్రభావమూ మనము గుర్తించ వలెవుతుంది. ఇలాటి తులనాత్మక భాషావ్యాచానం అధునికకాలంలో ఎంతైనా అవసరం.

REFERENCE ,

1. తెలుగు మాండలికాలు : 1 చిత్తూరు జిల్లా, 1983
2. గుంటూరు జిల్లా, 1972

సంపాదకులు - బూదరాజు రాధాకృష్ణ

“లలిత కవితా ప్రఫుల్ల - మొల్ల”

—లలితా మన్నెమ్

గురుల పూల కుత్తులు కత్తిరించి, ఒత్తి చిత్తుగజేసి.
గమ్మర్తు, తీసికొని అర్చన వంటి పదాధిపతి భూమిపై కాదు.
— మొల్ల కవిత.

పెరియేటి దాన, అంబోగా పీచివ గారికి విరు తుం.రు
తెగిసి పడి తానె అనుమెల్ల ఎరికించి. చిరికించిన—గారిలో
ఒరికించిన అడవి పూల సుగంధం మొల్ల విస్మయ కవిత :

తానెవకికీ శిష్యురాలను కానని వినయంగానే చెప్పకొన్న
దామె తాను కొలిచే శ్రీ లింగ పల్లెకుని మహిమను ఎరి
ననె తనకు కవిత్వ మలపడినదనినది మొల్ల

“చెప్పు మని రామవంధ్రుడు

పెప్పించిన పలుకు మీద”నే చెప్పినదీమె రామాయణము
అవిధంగా తప్పుకొన్నే కపులనుండి తప్పించుకొనినదీమె

ఎందరో ముందుగానే రచించిన రామాయణమే ఏల రచింపవలెననగా—

“అది రఘురాము చరితము
నాదరముగ విన్నఁ గ్రొత్తయై, లక్షణ సం
పాదమై పుణ్యస్థితి
వేదమై తోచకున్న వెట్టినె చెప్పన్ ?”

అన్న ప్రశ్నయే ఆమె సమాధానము.

భూజన కల్పకము, భుక్తికి ముక్తికి నిధానము అయిన రాముని చరితమే ఆమెకు ధానము.

“వారాంగన శ్రీరాముని పేరిడి రాచిలుకం బిరిచి ముక్తి పొందగ లేదా ? తెలిపి పొగడినా, తెలియకనే కొనియాడినగాని రామభక్తికి ఫలితం ముక్తియే గదా !” అంటుందామె.

మొల్ల తాను విద్వాంసురాలను కానని చెప్పకొనవం ఆమె వినయానికి నిదర్శనం కాని, బహుధా కమగొనవచ్చు ఆమె ప్రజ్ఞా ప్రదర్శనం :

అలతి అలతి పదాలతో లలిత కవితా బంధనం, తెలుగు కవితామతల్లిపై మొల్ల జల్లిన చందనం

చిరు చిరు చెలుగు పదాలు చిరుగజ్జెలుగా వాణికి పద బంధన చేసి, కవితారూపితో నాట్య మాడించిన ఘనత యీ పనికదా !

దేశీయ పదాలు, తెనుగులు, సాంస్కృతులు, సంధులు, శయ్యలు, రీతులు మొదలైన కావ్య సంపద క్రియలు, నిఘంటువులు, పీఠీ నాకు తెలియవని అన్నా, చెలుగు పదాల ఏలా ఉండారో తేట తెల్లం చేపిందామె.

“వలిసపు సన్న పయ్యెడను వాసిగి గందపుఁ బూర తోడున్ గొలదిగఁ గానవచ్చు గుల్బుచనుంగవ రీవి నొప్పఁగఁ దెలుఁగని చెప్పవోటఁ గిడు తేటల మాటలఁ గ్రొత్త రీతులం బొలుపు వహింపకున్న మఱి పొందగునే పటహాది శబ్దముల్”

సంస్కృతం నుండి చెలుగులోనికి చేస్తున్న అనువాదంలో మరలా సంస్కృత పదాలపయోగించడం “రుచి యగునే” అని ప్రశ్నిస్తుందామె.

రసనపై పడగానే హసనాన్ని తెప్పించే మధురిమ ‘తేనె’దే కదా ! కాబట్టి కవిత్వం కూడా అలాగే.

తేనె సోకి నోరు తీయన యగు రీతి
తోడి నర్థమెల్లఁ దోచకుండ
గూఢ భిక్షములను గూర్చిన కావ్యము
మూగ చెడిటివారి ముచ్చటగును”

అని స్పష్టంగా కవికి ఎలా ఉండారో తెలియజేసింది మొల్ల.

“కిందువ మాటలు సామెత
లందముగా గూర్చి చెప్ప నది తెలుగునకుం
పొందై రుచియై పీనుల
విందై మఱి క నుపించు విబుధుల మదికిన్”

ఇది కూడా చెలుగు కవిర కామె చెప్పిన లక్షణమే విబుధులకు పీనులకు విందు, తెలుగునకు పొందైన కవిత్వం చెప్పడంలో మొల్ల ఏ ప్రాధాన్యతకీ తీసిపోలేదు. ఈ కవయిత్రి ప్రబంధ రీతిలోనే వర్ణనలు చేసింది శ్రీ సౌందర్య వర్ణనలో కవటవాది శబ్దాలను పరివారింపనూ లేదు. అయినా శ్రీ సహజ మైన సభ్యతనూ, భావిత్యాన్ని యీమె చక్కగానే పాటించింది.

ప్రాచీనాంధ్ర కవుల కావ్యాల పీఠ శ్రద్ధగానే పరించినదని చెప్పవచ్చు కొందరి కవుల ప్రభావం కూడా యీమె కవిత్వంలో అద్భుతమైనది కనిపిస్తుంది.

“వలిసపు సన్న పయ్యెడ....” అనే పీఠికా పద్యం దైచ రాజు వెంకటరాధుని పంచతంత్రంలోని “ఘనరస ఘోరరీ కుచయుగి క్రియ గూఢము గాకి...” అనే పద్యానికి ప్రతివ్వని కాగా, అయోధ్యకాండలోని ‘మౌర్య పక్షులు వెన్నెల మెరుపుట’లో తిక్కిన ‘వెన్నెల మౌర్య రామాయణ వర్ణనల స్ఫురింప, సుడిగొని రాము పాదములు సోకిన...” పద్యం సంస్కృత ఆధ్యాత్మ రామాయణపు “జ్ఞానామి తవ పాద పంకజం....” శ్లోకానికి యథా భావాను సరిణ. బాలకాండలోని “రాముడు గీముడంచును ధరాజనులెల్ల నుతింప....” అన్న పద్యంలో భాస్కర రామాయణపు “రాజట యుర మీద మరి రాముడు దానట భీమరాజులన్ రాచిల ద్రుంచి” అనే పద్యవ్యాస, యింకా యిలా అక్కడక్కడా భావాను సరణలు కనిపిస్తాయి.

ప్రాంతం చేరువులో ఉండటం వలన తమిళ పదాలు, ప్రయోగాలు విరివిగా కలిసి ఉన్నాయి.

ఉదా:- “పూడ్చినాడు” ప్రయోగం తమిళ భాషా ప్రభావం వలన వచ్చింది. తమిళంలో పోయటా(న్) (he went) అంటారు తెలుగులో పోయి పూడ్చుగా మారింది. భూరకాల ప్రత్యయం - ఇనా - తెలుగుకు సంబంధించినది అయి. పూడ్చు మాత్రం తమిళానికి సంబంధించి ఉండటం ఒక విశేషం.

చిత్తూరు జిల్లా పదజాలంలో కొన్ని ప్రయోగాలు ఇలా ఉంటాయి. పదం తెలుగు - ప్రత్యయం తమిళం అయిన ప్రయోగాలు కూడా ఉన్నాయి.

ఉదా:- పదం తెలుగు ప్రత్యయం తమిళం
ఇదే బతుకు - దా
నేను - దా - వస్త్రాని

పదం తమిళం - ప్రత్యయం తెలుగు అయిన కొన్ని ప్రయోగాలు.

పూడ్చు - ఇనా - డు పూడ్చినాడు

కొన్ని తమిళ పదములు వండు - పోడు మొదలగునవి కూడా చిత్తూరు వ్యావహారికంలో విరివిగా వినిపిస్తుంటాయి.

ఉదా: నందు

తమిళం : ఎంగప్పా నందు వేరెనెయ్య రాంగ

తెలుగు : మా నాయన వచ్చి పనిపేస్తారు

పోడు :

తమిళం : ఆమ్మా ఎనక్కపాదం పోడు

తెలుగు : అమ్మా నాకు అన్నం పెయి

తమిళభాషా ప్రభావంవల్ల చిత్తూరు వ్యావహారికం ప్రామాణిక భాషకు దూరమయింది. పోలికల కన్నా భేదాలే ఎక్కువగా

ఉన్నాయి. ఇలా ఆయా జిల్లాలలోని భాషలను తులనాత్మకంగా పరిశీలిస్తే ఈనాటి వాడుక భాషలోని భేద సాదృశ్యాలు తెలుస్తాయి. వాటి మూలాన ఆయా జిల్లాలలోని భాషలపై పడిన ఇతర ఆధునిక భాషల ప్రభావమూ మనము గుర్తించ వలెవుతుంది. ఇలాటి తులనాత్మక భాషాశాస్త్రాధ్యయనం ఆధునికకాలంలో ఎంతైనా అవసరం.

REFERENCE ;

1. తెలుగు మాండలికాలు : 1. చిత్తూరు జిల్లా, 1988
2. గుంటూరు జిల్లా, 1972

సంపాదకులు - బూదరాజు రాధాకృష్ణ.

“లలిత కవితా ప్రఫుల్ల - మొల్ల”

—లలిత మన్నెమ్

గురుల పూల కుత్తురలు కత్తిరించి, ఒత్తి, చిత్తుగజేసి. గమ్మర్తుగ తీసిన అత్తరు వంటి పదాదంబర భూముష్టం కాదు. — మొల్ల కవిత.

సెలయేటి దాసన, అలవోకగా వీచిన గారికి. చిరు తుంకరు లెగిపి పడి తాకగా కనుపెల్ల పులకించి, చిలికించిన—గారిలో ఒలికించిన అడవి పూల సుగంధం మొల్ల వినర్గ కవిత !

తానెవరికీ శిష్యురాలను కానవి వినయంగానే చెప్పకొన్న దామె తాను కొలిచే శ్రీ కంఠ పల్లెకుని ముప్రసాదము వలననే తనకు కవిత్వ మలవడినదనినది మొల్ల

“చెప్పు మని రామవంధ్రుడు

సెప్పించిన పలుకు మీద”నే చెప్పినదీమె రామాయణము ఆవిధంగా తప్పుచెన్నే కపులమండి తప్పించుకొనినదీమె.

ఎందరో ముందుగానే రచించిన రామాయణమే ఏల రచింపవలెననగా—

“అది రఘురాము చరితము
నాదరముగ విన్నఁ గ్రొల్పియె. లక్షణ సం
పాదమై పుణ్యస్థితి
వేదమై తోచకున్న వెట్టినె చెప్పన్ ?”

అన్న ప్రశ్నయే ఆమె సమాధానము.

భూజన కల్పకము, భుక్తికి ముక్తికి నిధానము అయిన రాముని చరితమే ఆమెకు ప్రధానము.

“వారాంగన శ్రీరాముని పేరిడి రాచిలాకం బిలిచి ముక్తి పొందగ లేదా : తెలిపి పొగడినా, తెలియకనే కొనియాడినగాని రామభక్తికి ఫలితం ముక్తియే గదా !” అంటుందామె.

మొల్ల తాను విద్వాంసురాలను కానవి చెప్పకొనవం ఆమె వినయానికి నిదర్శనం కాని, బహుధా కమగొవవచ్చు ఆమె ప్రజ్ఞా ప్రదర్శనం :

అలతి అలతి ఎదలతో లలిత కవితా బంధనం, తెలుగు కవితామతల్లిపై మొల్ల జల్లిన చందనం.

చిరు చిరు తెలుగు పదాలు చిరుగజ్జెలుగా వాణికి ఎద బంధన చేసి, కవితారాజుతో నాట్య మాడించిన ఘనత యీ పనిపే :

దేశీయ పదాలు, తెనుగులు, సాంస్కృతులు, సంఘటనలు, శయ్యలు, రీతులు మొదలైన కావ్య సంపద క్రియలు, నిఘంటువులు, సీపీ నాకు తెలియవని అన్నా. తెలుగు కవిత ఏలా ఉండాలో తేట తెల్లం చేపిందామె.

“వలిసపు సన్న పయ్యెదను వాసిగ గందపుఁ బూర తోడుకన్ గొలదిగఁ గానవచ్చు గుబ్బునుంగవ రీవి నొప్పఁగాఁ దెలుగని చెప్పచోటఁ గిడు తేటల మాటలఁ గ్రొత్త రీతులం బొలుపు వహింపకున్న మఱి పొందగునే పటహాది శబ్దముల్”

సంస్కృతం నుండి తెలుగులోనికి చేస్తున్న అనువాదంలో మరలా సంస్కృత పదాలపయోగించడం “రుచి యగునే” అని ప్రశ్నిస్తుందామె.

రసనపై ఒడగానే హాసనాన్ని తెప్పించే మధురిమ ‘తేనె’దే కదా : కాబట్టి విరవ్వం కూడా అలాగే.

తేనె సోకి నోరు తీయన యగు రీతి
తోడి నర్థమెల్లఁ దోచకుండ
గూఢ శబ్దములను గూర్చిన కావ్యము
మూగ చెడివారి ముప్పటగును”

అని స్పష్టంగా కవికి ఎలా ఉండాలో తెలియజేసింది మొల్ల.

“కందువ మాటలు సామెత
లందముగా గూర్చి చెప్ప నది తెలుగునకుం
బొందె రుచియై పీనుల
విందై మఱి కనుపించు విబుధుల మదికిన్”

ఇది కూడా తెలుగు కవిర కామె చెప్పిన లక్షణమే విబుధులకు పీనులకు విందు, తెలుగునకు పొందైన కవిత్వం చెప్పడంలో మొల్ల ఏ ప్రాథమికానికి తీసిపోలేదు. ఈ కవయిత్రి ప్రబంధ రీతిలోనే వర్ణనలు చేసింది శ్రీ సౌందర్య వర్ణనలో కవటవాద శబ్దాలను పరిహరింపనూ లేదు. అయినా శ్రీ సహజ మైన సభ్యునూ, ఔచిత్యాన్నీ యీమె చక్కగానే పాటించింది.

ప్రాచీనాంధ్ర కవుల కావ్యాల వీమె శ్రద్ధగానే పరిచినదని చెప్పవచ్చు కొందరి కవుల ప్రభావం కూడా యీమె కవిత్వంలో అన్కిడన్కిడి కనిపిస్తుంది.

“వలిసపు సన్న పయ్యెద....” అనే పీరికా పద్యం దైచ రాజు వెంటటవాధిని పంచలంత్రంలోని “ఘనరస ఘోరరీ కుచయుగి క్రియ గూఢముగాది...” అనే ఎద్యానికి ప్రతివ్వని కాగా, అయోధ్యకాండలోని “...రేల పజులు పెన్నెల మెరుపుటలో తిక్కిన రేల్వెనోర్తర రామాయణ వర్ణనల స్ఫురిం. నుడిగొని రాము పాదములు సోకిన....” పద్యం సంస్కృత ఆధ్యాత్మ రామాయణపు “జ్ఞానామ తవ పాద పంకజం....” శ్లోకానికి యథా భావాను సరిణ. బాలకాండలోని “రాముడు గీముడంచును ధరాజనుల్ల నుతింప....” అన్న పద్యంలో భాస్కర రామాయణపు “రాజుల యుర మీద మరి రాముడు దానట భీకరాజులన్ రాజుల ద్రుంచి” అనే ఎద్యవ్వాయ. యింకా యీలా అక్కడక్కడా భావాను సరణలు కనిపిస్తాయి.

అన్నిటికంటే ముఖ్యం-అనాదే కవయిత్రిగా ఆమె స్వంత వ్యక్తిత్వం కిల్లి ఉండటం ।

పురుషులకే - ప్రవేశం ఉన్న కవితారంగంలో కాలాని, స్వంతంగా ప్రకటించుకొన్న కవితా వివేకం, కులానికే ప్రాధాన్యత యిచ్చే అనాటి సంఘంలో కలానికే ప్రాధాన్యత యిచ్చి విలిచే స్థైర్యం, ధైర్యం.

‘కవితా, వనితా విరాక్రయే న శోభన్తి’ అని తలచేవారు తలపులు మార్చేలా, తలవంచేలా తాను గడపిన జీవితం రచనా విధానంలోనూ వాల్మీకి రామాయణానికి అనువాదంగాక, తనదైన శైలిలో రచించడం - ఆమె నిండైన వ్యక్తిత్వానికి విదర్శనలు । మొల్ల కవితా శైలిని చూపిన సహస్రాధినయ ప్రదర్శనలు ।

పూర్వ కవి స్తుతిలో తలవకపోయినా, పోతన జీవన శైలి మొల్లలో ప్రతిబింబిస్తుంది.

“ఒలికెడిది బాగవతమట

పలికించు విభుండు రామభద్రుండట” అని పోతన అనగా

చెప్పమని రామచంద్రుడు

సెప్పించిన పాకు మీదఁ జెప్పెద”ననినది మొల్ల.

పోతన శైలి పునిగా జన్మించిన, అద్వైతాన్ని అనుసరించి, రామభక్తి యతుడుగా బాగవతాన్ని రచించాడు

శ్రీరంగమల్లెకుని భక్తురాలనని చెప్పకొన్నా, రామాయణాన్నే రచనకు ఎన్నుకున్నది మొల్ల

“ఇమ్మను జేవ్వరాధముల” కిచ్చెను కావ్య కన్యక నని నాడు పోతన మొల్ల కూడా రాజాశ్రయాన్ని కోరలేదు

ఈవిధంగా మొల్లకూ, పోతనూ సామ్యం కన్పిస్తుంది.

తెలుగుదనం లేకచెల్లం చేసే ఎదప్రయోగాలు మొల్ల అనేకం చేసింది

“చరకాల జీర్ణచామ” అన్నమాటకు “శివుని చిచ్చకు విల్లు” అన్న ప్రయోగం.

శివుని విల్లు చూసి

“కొందఱు డగ్గఱ నోడిరి

కొందఱు సాహసముచేసి కోదండముతో

నందంద పెనగి పాటిరి

నందుల గొందులను దూటి సత్త్వము లేమిన్” అనడము.

అల్లము బెల్లముం దిమచు.

ఒరుల సొమ్ములు తమకేల దొరకును ?

కొరివి దయ్యంబుల వెరపించు మెరుపులు

ముసుగు వేసిన చందాన మొగులు కప్పి....

దయ్యాలకు బలిపెట్టడం.

“రావణునికన్న విక్కిలి

భూవరుడే దొంగ యండ్రు” అని.

దొంగిలి కొని పోవడగునె దొరలకు నెందున్.

నిప్పులు వర్షించునట్టి నితాశ్రంబులు.

“చెమటపట్టిన స్నానంబు చేయనరుగు కరణి

నవరాత్రిలో దివాకరుడు గ్రుంకె” ననుట.

ఇంకా మరెన్నో సందర్భాలలో సూక్తులు, జాతీయాలు కూర్చింది తన కావ్యంలో మొల్ల.

సుందరకాండలో సీతా హనుమంతుల సంభాషణలో వక్కని నాటకీయత నొలికించినది మొల్ల

వచ్చిన దెవరో తెలియదు, విజమో, మోసమో తెలియని సీతను హనుమ చూసి చూడగానే ఆమెకు నచ్చే విధంగా,

“ఉన్నాడు చెప్ప రామపుడు” అని ఎద్యం మొట్ట మొదటే ఎత్తు కొనడం ఆమె కెంతో చిత్త స్వాంతనం చేకూర్చింది. రాక్షస మాయవల్ల రాముడున్నాడా అనే సందిగ్ధతలో నున్న సీతకు మండు వేసవిలాంటి గుండెపై మంచువాన కురిపించిందా మాట.

వివిధ రసపోషణలసూ సమర్థవంతంగా నిర్వహించింది ఆయా సందర్భాల్లో మొల్ల

అయోధ్య కాండములో సూర్యాస్తమయానంతరము—

“మేలిమి సంద్యారాగము

వ్రాలిన మీటియుఁ గలిసి వరుణుని వంకన్

వీలముఁ గెంపును నతికిన

పోలికఁ జూపెదె నట నభోమణి తలఁగన్”

ఇది చీకటి, ఇది నీరు అని తెలియనట్లు, నీలమూ, కెంపు అతికినట్లు చీకటి వ్యాపించెనట, కల్పద్రుమమున కోరికములు పుట్టినట్లు తారకలు కనబడినవట, “కారు మొగలు రీతి, కాటుక వందాన నీటి భాతి ఇంద్ర నీల మహిమ మాషరాః పోల్కి” అంధకారం అలము కొన్నదట.

చం॥ కొడుకుదయించె నంబరికోరి సుధాంబుధి మిన్ను
ముట్టి య
పుడు జగమెల్లగప్పెననఁ బూర్వ త నొందెను సాంద్ర
చంద్రికల్
పుడమికిఁ బాలవెల్లిగతి బొల్పెనలారగ ఇంద్రుఁడొప్పు న
య్యుడు పతి మేనిమచ్చయును నొప్పె బయోనిధి పద్మ
నాచుడై
ఉపమలూ, ఉత్పేక్షలతో శోభించినదీ ప్రబంధము

అలతి అలతి వదలతో లలిత బంధన చేసి, తేనె నోటికి
సోకిన తీయందనాలు తెలుగు పరితల కందజేసి, వీనులకు
విందుచేసిన వినయశీలి, విదుషిమణి లలిత కవితా ప్రపుల్ల -
మొల్ల.

లలితా మన్నెమ్
రెచ్చిర్
వి. టి. జూనియర్ కాలేజి
రాజమండ్రి.

ఉత్తమ సాహిత్యం కోసం

సమూహాచార

చదవండి! చదివించండి!

(2వ పేజీ తరువాయి)

దానివయ్యావు నీవు కోరిన విధంగా అతడు నీ సొమ్ము
అయ్యాడు నీవు చేసినట్టుగా నీకు చెల్లుతుంది. శ్రేమతో పాదా
లొత్తి, మంచంపై వెక్కిరి అతనికి అప్పమైన ఇల్లాలు అయ్యావు.
అతడు నీచే చిక్కి ఉన్నాడు. నీకు అతనిపై వలపు కలసి
వచ్చింది. తాంబూలం ఇచ్చి మోహాన్ని పెంచి రెకవేసి అతని
కొగిటిలో చేరి దొంగసానిపయ్యావు. శ్రీ వెంకటేశ్వరుడు ఒడ్డి
కగా నిన్ను కలసి ఏలుతున్నాడు అని వారి బక్యతను
వివరించడం.

ఇంతి నేత సుద్దులు యెవ్వరు నేమి చెప్పేరు
వల లొత్తి మూడి తొచ్చివాత వెళ్ళి వత్తునే ॥
వొల్ల పీపెద్ద గూడండి వానగూడ మాటలాడి
బల్లిదురాలవైతివే పరియెదుటను
అల్లన నీవు గోరినట్టాతడు నీ సొమ్మాయ
చెల్లనే ఇంతటా నీకు జేసినట్టేలాను ॥ (31-34) అనే
సంకీర్తనలో వ్యక్తమవుతుంది.

నాయకుడు నాయకను పిలిపించువాని ఆమెతో సరసంగా
మాట్లాడితే మౌనంగా ఉండటం గిమనించి చెలికత్తె
అన్న పాపరిస్తూ నేను చెలికత్తె కాబట్టి చెప్పడం తప్పుదు.
వలపు కల వంటిది. దాన్ని వృథా చేయకూడదు. నీవు
ఆమెను ఉత్సాహంగా పిలిపించి ఊరకుంటే ఆమె మిక్కిలి
భయంగా నలుచుకొనివుంది. ఎవ్వరు మాట్లాడిస్తారు. పిరిద్దరూ
సిగ్గుపడుతున్నారు. యౌవనం పువ్వు వంటిది. కాలం వృథా
చేయవచ్చు, ఆమె పని గట్టుకొని ఇంటికివస్తే నీవు సరాకుగా
ఉంటే చూసే వరకూ మంచం దగ్గరే వుంది. మిమ్మల్ని
పాపరించేవారెవ్వరు! వేషక గని వంటిది. దాన్ని కట్టి పెట్ట
వలసిన పనిలేదు కొగిలికి చేయించి చిరునవ్వుతో వుంటే.
ఆమె నిన్ను తాకుతూ వుంది. మీ ఇద్దరిని మెచ్చడానికి ఎవరి
కంటే? రీతి చాటు వంటిది. దాన్ని రీటు చేయాలా! అని వారిని
సరస క్రీడికు ప్రోత్సహించడం.

చెలికత్తె గనకనే జప్తుకపోదు
కలవంటిది వలపు కడమలు సేతురా॥

పువ్విళ్ళూర విలిపించి పూరకే నీ వుండగాను
వివ్వెరగుతోడ నాపె విలుచున్నది
యెవ్వరు మాటలాడించే రిద్దరు పిగ్గువదేరు

పువ్వువంటిది అవ్వనము పొద్దుగడపుదురా (31.81) అనే
సంకీర్తనలో కమలకు కట్టినట్లు చిత్రించడం అరిగింది.

భార్యతో కలయిక భాగ్యమవి. ఆమెను వట్టుకొని సరస
మాడి పిగ్గులో ముంచవచ్చు కదా అవి. ఒక భర్తకు చెలికత్తె
హితవు చెప్పుతూ ఆమె కలువ రేకులవంటి కన్నులతో
శ్రేణుగా చూస్తూ పారవశ్యంతో నీతో మాట్లాడుతుంది. ఆమెను
విలిచి ప్రక్కన కూర్చుండ పెట్టుకొని, కౌగలించుకోవచ్చు కదా.
ఎందుకు తపింప జేస్తున్నావు. చిగురు తీగల వంటి చేతులతో
నీకు మొక్కి. నవ్వివవ్వీ నీ పల్ల ప్నేహం చూపుతుంది.
ప్రక్కనదల కుండా నీవు దుప్పటి కప్పి వండి కూర్చున్నప్పుడు
కదా. ఎందుకు జాగు చేస్తున్నావు. బంగారు కుండలవంటి
వస్త్రాలతో నిన్ను రాపాడి విట్టూర్పులతో సువాసనలు కుప్పి
స్తుంది. అతిశయించి శ్రీ వేంకటేశ : ఆమెను ఇప్పుడే
కలకావు. ఆమెకు వశమై వుండవచ్చు కదా. ఈ విధంగా
ఎందుకు చేస్తున్నావు అని విశదీకరించడం.

భామతోడి పొందు నీకు భాగ్యముగాదా
చేముట్టి సరసమాడి పిగ్గుదేర్చరాదా
కలువరేకుల వంటి కన్నుల దేలించి చూచి
మరిసి సొరిసి నీతో మాటలాడివి
విలిచి వద్ద గూచుండ బెట్టుకొని కాంగిట
కలయరాదా యేలకాం కలుపే పేవు (31-91) అనే
సంకీర్తన వల్లతెలుస్తుంది.

చెలికత్తె నాయక విషయంలో నాయకునికి హితోపదేశం
చేసినట్లే నాయకకు కూడా నాయకుని విషయంలో హితబోధ

చేయడం కనిపిస్తుంది. చెలికత్తె అలిగివున్న నాయకను ఇప్పుడు
నున్న కోఁం మీకు ఇలాగే వుంటుందా : నమ్మతిగా అతడూ.
నీవు ఒక్కటే కదవే గుట్టుగానీ భర్త కొంగువట్టి తీస్తే
పెట్టకూడని ఒట్టులెందుకు పెట్టుకున్నావు : అనుబంధంతో తన
ముచ్చట మాటలు నీకు చెబుతుంటే అవసరంగా నేరాలు పేసి
వాదిస్తారా : వదల లేక నీపై అతడు అమరక్తిగా వుంటే
చేయరాని చేష్టలు ఎందుకు చేస్తున్నావే : నీ దగ్గర శాంతి
చెంది మరిపాలు చూపుతుంటే చులకనగా చూపికోసగిస్తారా :
శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు నిన్ను కలిస్తే నవ్వుకూడని నవ్వులెందుకు
నవ్వుతావు : నీ కొప్పులో పూలదండలు గొప్పగా చుట్టితే అరుస్తూ
అతని శృంగారాన్ని బట్టబయలు చేస్తారా : అని ప్రేమగా మంద
రించడం—

ఇప్పటి కోసము మీకిచ్చెవుండేనా
వాప్పుగా నాతండు నీవు నొక్కడే కాదటనే
గుట్టుతోడ నీ విడండు కొంగువట్టి తీపితేమ
పెట్టరాని నొట్టులేల పెట్టేనే నీవు
చుట్టమై తన ముచ్చట మెద్దులు నీకుంటెప్పితే
వట్టి తప్పులెల్లా పేసి సాదింత రటనే (31.14) అనే
సంకీర్తనలో వ్యక్తమవుతుంది.

ప్రియునిపై అలిగియున్న ప్రియురాలితో చెలికత్తె భావుక
తతో. అతనివల్ల నేరాలేమిటో విచారించుకోవచ్చుకదా. సంతో
షంగా ఇవన్నీ కూడా తార్కాణాలే కదా అతడు వచ్చిపోకల్సి
తీసుకొని. వాటిని నీ గుబ్బలపై వేళాడని కొనరి కొనరి
నీ వెందుకు కోసగిస్తావు : ముచ్చటగా నీ తమ్ములు మొలిచే
టప్పుడు అచ్చంగా అవి పోకలం శేపివేకదా. తామరకూడుతో
నీ చేయ్య తాకించాడని అరిచి ఎన్నిసార్లు వ్యంగ్యాలాడుతావు.
ఇంకనై నీ చేతుల్ని పోల్చిచూస్తే అవి వసంతకాలం నాటి తామర
కాడల సొగసులేకదా. నీ మెడకు ముత్యాలదండ తగిలించాడని
నీకు మితిమీరిన పిగ్గులెందుకు : అతడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు.
నీవు పద్మావతివి. మీరతి చెమట ముత్యాల రాసులే కదా అవి
ఆమె అయికపోవడానికి విరూపణలు చెప్పడం—

(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)